

DOI: 10.33270/03253601.2

УДК 159.98

КУДЕРМІНА Олена*

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4959-7413>;

БУДАНОВА Маріанна

старший викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх
справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0146-1554>

Особливості емоційно-вольової сфери працівників Національної поліції України в період воєнного стану

Анотація. Понад три роки населення нашої держави існує в умовах воєнного стану. За стислою констатацією цього факту криється глибинна трагедія українського народу загалом і кожного конкретного українця безпосередньо. Загроза національній безпеці та суверенітету країни, нещадна терористична діяльність російських військових, агресивний інформаційно-психологічний тиск, постійна небезпека власному життю та життю близьких, дія різноманітних зовнішніх і внутрішніх стрес-факторів – усе це призводить до виникнення в людини негативних емоційних станів і може обумовити виникнення дезорганізації поведінки. Постійне екілібрування на межі вибухових емоційних реакцій та адекватності поведінки в умовах воєнного стану виснажує людину й може призводити до певних трансформацій її особистості. Поряд із загальним напруженням зовнішнім колом негативних впливів окремі вимоги ставлять до розвитку емоційно-вольової сфери особистості поліцейських як передумови їх адекватної та ефективно поведінки в ситуаціях, зумовлених виконанням завдань службово-оперативної діяльності. Розвиток емоційно-вольової стійкості особистості представників сектору безпеки забезпечує їх здатність адаптивно регулювати й корегувати власну поведінку в загрозових для життя умовах професійної діяльності. Для оцінки особливостей емоційно-вольової сфери поліцейських наприкінці 2024 року було проведено емпіричне дослідження особливостей емоційно-вольової сфери особистості поліцейських Національної поліції України. Виокремлення особливостей емоційно-вольової сфери особистості поліцейських здійснено за допомогою психодіагностичного інструментарію, а саме: інтерпретації результатів за окремими шкалами 16-факторного опитувальника Р. Кеттелла й методики «Стиль саморегуляції особистості» В. І. Моросанова. За узагальненими результатами емпіричного дослідження особливостей емоційно-вольової сфери поліцейських у період воєнного стану можна констатувати істотні трансформаційні зміни особистісного характеру. Їх виникнення та спрямування спричинені травмувальною дією повномасштабної російської агресії, тому потребують урахування в процесі визначення змісту професійно-психологічної підготовки поліцейських.

Ключові слова: особистість правоохоронця; емоційно-вольова сфера; воєнний стан; трансформація; стиль саморегуляції.

Історія статті:

Отримано: 16.01.2025

Переглянуто: 18.02.2025

Прийнято: 03.05.2025

Рекомендоване посилання:

Кудерміна О., Буданова М. Особливості емоційно-вольової сфери працівників Національної поліції України в період воєнного стану. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 18–24. DOI: 10.33270/03253601.2

*Відповідальний автор

Вступ

Тлумачення дефініції «емоція» у психології має різноманітні вияви залежно від теоретичної парадигми автора. Ми поділяємо найпоширеніше розуміння емоцій як психічних процесів, що протікають у формі переживань і відображають особисту значущість та оцінку зовнішніх і внутрішніх ситуацій для життєдіяльності людини. Істотною характеристикою емоцій є їх суб'єктивність. Своєю чергою воля – це свідоме регулювання людиною своєї поведінки й діяльності, виражене в умінні долати внутрішні та зовнішні перепони під час здійснення цілеспрямованих дій і вчинків. Основна функція волі – у свідомій регуляції активності людини в ускладнених умовах життєдіяльності.

Загальні питання емоційно-вольової сфери особистості ґрунтовно розглянуто в низці зарубіжних робіт (Dykhuys, Ratchford, & Schnitker, 2023; Mendonça, Dykhuys, & Jayawickreme, 2023; Akber et al., 2024; Donovan et al., 2020; Li et al., 2021; Mohammadi, & Vuilleumier, 2022; Reizenstein, Hildebrandt, & Weber, 2020). Деякі проблеми дослідження методів корекції емоційно-вольової сфери особистості також знайшли своє відображення в зарубіжних дослідних проєктах (Urinovna, 2023; Hussong et al., 2023). У вітчизняній загальній психології та психології професійної діяльності деякі питання дослідження емоційно-вольової сфери особистості останніми роками стали предметом дослідження Ю. Андрусишина, І. Березовської, Л. Карамушки, К. Кушніренка, С. Максименко, В. Осьодло, О. Тимченко та ін. У предметному полі юридичної психології зазначеному питанню присвятили свої розвідки Д. Александров, В. Андросюк, В. Барко, Ю. Бойко-Бузиль, М. Дідух, В. Євтушенко, Н. Мілорадова, О. Цільмак, Д. Швець та ін. Попри вагомий внесок цих науковців у дослідження проблеми, залишаються невирішеними актуальні питання, пов'язані з впливом умов воєнного стану на особливості емоційно-вольової сфери правоохоронців.

У процесі підготовки статті ми ставили собі за мету реалізувати теоретико-емпіричне дослідження особливостей емоційно-вольової сфери працівників Національної поліції України в період воєнного стану та здійснити порівняльний аналіз одержаних результатів з наявними в наукових першоджерелах.

Огляд літератури

Будь-яка складна життєва ситуація, незалежно від форми, яку вона має, супроводжується емоціями. Основними джерелами емоційних переживань є: фізіологічні потреби; спілкування з іншими людьми; пізнання навколишнього світу; самопізнання; події минулого; очікування від майбутнього (Sytnik, SMiroshnychenko, & Svidenska, 2022). Повномасштабне вторгнення російського агресора на територію нашої держави кожне із зазначених джерел наповнило новим, раніше не відомим для українців змістом. Для працівника Національної поліції України такі

джерела мають професійно обумовлений характер унаслідок того, що емоційно-вольова сфера особистості вирізняється єдністю переживання, усвідомленої вольової реакції на нього й актуальної для людини діяльності. Можна стверджувати, що емоції відповідають за результативність діяльності, передусім у поліцейських. Засадовими функціями емоцій у поліцейській діяльності є відображально-оцінна, сигнальна, мотиваційна й активаційна (Halych, 2020).

Ґрунтовний аналіз зарубіжних досліджень емоційної складової особистості поліцейського здійснила Я. Пономаренко (2022). За результатами теоретичного огляду вона констатує деякі результати проведених зарубіжних розвідок, а саме:

- до особистості поліцейського ставлять численні емоційні вимоги, попри багатовекторність емоційних проблем поліціантів, західну спільноту науковців цікавлять передусім причини та наслідки стресу або пережитого травматичного досвіду, отриманого в процесі виконання професійних завдань (Seigfried-Spellar, 2018);

- основну увагу в дослідженнях зосереджено на вивченні тих факторів, які найбільше впливають на психологічний стан здоров'я працівника поліції й становлять найбільшу небезпеку для особистості поліцейського. Одним з найзагрозливіших аспектів, які можуть завдати істотної шкоди поліцейському, деякі науковці вважають розбалансованість емоцій (Huey, & Kalyal, 2017);

- емоції по-різному впливають на поведінку особистості й позначаються на прийнятті рішень поліцейськими, не менше ніж особливості когнітивного оцінювання ситуації (Scherer, & Moors, 2019);

- емоційні стани впливають на тип і способи обробки інформації, надмірна вираженість негативних емоцій (як, наприклад, гніву) посилює схильність розглядати зміст і деталі справи поверхово й суб'єктивно (Ask, & Granhag, 2007);

- емоція гніву в поліцейських може деформувати об'єктивне сприйняття злочину та посилити покарання для злочинця, що не виключає виникнення бажання перебільшити провину підозрюваного (Carver, & Harmon-Jones, 2009);

- афективні стани й емоції чинять вплив на стратегії поведінки особистості в соціальних взаємодіях (Sambrano, Masip, & Blandón-Gitlin, 2020).

Умови, у яких працівники поліції виконують оперативно-службові та службово-бойові завдання, вимагають швидко й чітко діяти, причому як у стандартних, так і в несподіваних ситуаціях. Реальний світ воєнних дій у всій різноманітності відображається у свідомості поліцейського. Правоохоронець не тільки пізнає навколишній світ і належить до нього, а й безпосередньо впливає на нього власними діями, змінює відповідно до власних потреб, інтересів і завдань професійної діяльності, долає для досягнення поставлених завдань різні складнощі, тобто докладає свідомих

вольових зусиль. В умовах воєнного часу ця тема надзвичайно актуальна, оскільки вплив стресових ситуацій може визначати ефективність професійної діяльності та має суттєві наслідки як для поліцейського, так і для суспільства загалом.

Матеріали та методи

Для оцінювання особливостей емоційно-вольової сфери поліцейських наприкінці 2024 року було проведено емпіричне дослідження, у якому взяли участь 120 поліцейських Національної поліції України з різних регіонів, які проходили підвищення кваліфікації на базі навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ. Вибірка сформована з працівників Національної поліції України, стаж практичної діяльності яких становив понад 3 роки. Респонденти представлені гомогенною віковою групою 24–32 роки, серед них 68 чоловіків і 52 жінки. Виокремлення особливостей емоційно-вольової сфери особистості поліцейських здійснювали за допомогою психодіагностичного інструментарію, а саме: інтерпретації результатів за окремими шкалами 16-факторного опитувальника Р. Кеттелла й методики «Стиль саморегуляції особистості» В. Моросанова. Вибір зазначеного психодіагностичного інструментарію обґрунтовано можливістю здійснення не тільки констатування та характеристики особливостей емоційно-вольової сфери поліцейських, актуальних у зв'язку з дією воєнного стану, а й подальшого коректного порівняльного аналізу їх з наявними схожими дослідженнями попереднього періоду.

З огляду на зазначене вище, у межах порівняльного аналізу ми звернулись до результатів наукових розвідок Д. Александрова (2015) та В. Євтушенко (2021), що для виконання дослідних завдань також використовували цей психодіагностичний інструментарій.

Для дослідження та характеристики емоційно-вольової підструктури особистості поліцейського ми обрали шкали С, G, O, Q3 з комплексу поліфакторної методики дослідження особистості Р. Кеттелла. Відповідно до опису, зазначені шкали дають змогу проаналізувати притаманні особистості вияви: емоційної стійкості – емоційної нестійкості, високої нормативності поведінки – низької нормативності поведінки, тривожності – спокою, високого самоконтролю поведінки – низького самоконтролю поведінки. Ми не цілком поділяємо думку Д. Александрова (2015), що риси емоційно-вольової регуляції поведінки поліцейських у контексті професійно значущих детермінант діяльності відображено в характеристиках шкал С, H, O, Q3. Показники шкали H (сміливість – боязкість) – один із найбільш обумовлених спадковістю факторів, що вказують на ступінь чутливості нервової системи. Безумовно, цей фактор є важливим для успішності діяльності поліцейських, у який необхідно вміти протидіяти втомі в роботі з людьми, витримувати емоційні навантаження,

але врахування його показників є доречнішим під час диференційованої оцінки психічної стійкості особистості. У нашому дослідженні фокус уваги спрямовано на оцінку волі як здатності особистості до свідомого управління власною психікою та вчинками в процесі прийняття рішень для досягнення поставлених завдань. Цьому, на наш погляд, більше відповідають показники шкали G.

Результати й обговорення

За результатами проведеного емпіричного дослідження можна зазначити, що поліцейським притаманна здатність управляти власними емоціями та настроєм, передусім уміння знайти їм адекватне пояснення та реалістичне вираження. Відповідно до одержаних результатів емпіричних досліджень, емоційну стійкість працівників Національної поліції України оцінюють як вище від середнього (шкала С – 7,0 балів). Поліцейські характеризуються як емоційно зрілі особистості, спокійні, упевнені в собі, постійні у своїх планах і прихильностях, що не піддаються впливу перепадів настрою. Вони добре усвідомлюють вимоги реальності, не приховують від себе власні недоліки, не засмучуються через дрібниці. Одержані результати корелюються з результатами наукових досліджень, здійснених до початку повномасштабного вторгнення. Емпіричні результати аналізу Д. Александрова доводять, що працівникам органів внутрішніх справ був притаманний високий рівень емоційної стійкості (шкала С – 8,1 бала), що несуттєво відрізняється від сучасних правоохоронців. Виокремлена в межах порівняльного аналізу різниця в показниках не змінює тенденцію до наявності в поліцейських здатності управляти власними емоціями на рівні вище від середнього.

На переконання науковців, фактор G за змістом нагадує фактор C, передусім у тій частині, яка стосується регуляції поведінки. Відмінність полягає в тому, що фактор G характеризує наполегливе прагнення дотримуватися моральних вимог, що не притаманне для майже флегматичної поведінки осіб з високими оцінками за фактором C (Kokun et al., 2012). В умовах воєнного стану зазначені характеристики усвідомленого прагнення нормативної регуляції поведінки є засадничими в оцінюванні емоційно-вольової сфери представників сектору безпеки. Одержані нами результати емпіричних досліджень дають підстави констатувати рівень нижче від середнього (шкала G – 4 бали).

Виявлені показники за зазначеним фактором ілюструють певну тенденцію до «особистісної втоми» реагування на непередбачувані, варіабельні й розмиті виклики воєнного стану. Необхідність приймати складні рішення на місці «прильоту» під час надання домедичної допомоги декільком постраждалим одночасно, відчувати реальність війни у вигляді благальних криків про порятунок людей під завалами, усвідомлюючи, що немає можливості їх дістати, – усе це обумовлює

виникнення ситуації переоцінки звичних суспільних вимог і культурних норм, моральних загальнолюдських цінностей. З огляду на те, що поліцейські першими приїжджають на місце події та першими стають свідками злочинів російських окупантів, такі результати за шкалою G, на наш погляд, є прикладом формування захисного механізму психікою поліцейського.

Опосередковано це підтверджують дані, одержані за допомогою методики «Стиль саморегуляції особистості» В. Моросанова. Як відповідь на виконання професійних обов'язків у ненормальних, травмувальних умовах воєнного стану працівники Національної поліції України максимально прагнуть у межах базового стилю саморегуляції виявляти індивідуальні особливості висунення та утримання цілей. Основною є потреба в усвідомленому плануванні професійної діяльності, реалістичності й деталізації її планів. Поліцейські здатні самостійно висувати ієрархічні та стійкі завдання діяльності. Зазначене обумовлено високим (7 балів) показником за шкалою «Планування» зазначеної методики. Усвідомлене прагнення поліцейських до гомеостазу зовнішніх травмувальних умов реалізації професійної діяльності, сформованої емоційної особистісної зрілості, спокійності, упевненості в собі, постійності у своїх планах, загальнолюдських моральних імперативах підтверджують результати, одержані за шкалою «Моделювання». Цей показник відповідає високому рівню (7,6 балів). Шкала «Моделювання» дає змогу діагностувати індивідуальну розвиненість уявлень про зовнішні та внутрішні значущі умови, ступінь їх усвідомленості, деталізованості й адекватності. Поліцейські відповідають на виклики прагненням виокремлювати значущі умови досягнення завдань як у поточній ситуації, так і в перспективному майбутньому, що виявляється у відповідності програм дій планам діяльності, відповідно одержуваних результатів поставленій меті.

Порівняння результатів емпіричних досліджень дають підстави стверджувати, що «Планування» та «Моделювання» як визначальні елементи стилю саморегуляції в поліцейських у період воєнного стану є атрибутами їх емоційно-вольової регуляції. Дослідження В. Євтушенка (2021) доводять, що до початку повномасштабної російської агресії працівникам Національної поліції України зі стажем практичної діяльності понад 5 років переважно були притаманні елементи програмування, гнучкості й оцінки результатів у стилі саморегуляції професійної діяльності. Швидкоплинність розгортання подій, необхідність діяти не за звичними стереотипами, невідповідність реальності розгортання оперативно-службової обстановки – усе це руйнує вибудовану поліцейським програму дій. Ефект невизначеності дає змогу сконцентруватися тільки на плануванні й моделюванні можливих кроків – до деталізованого програмування, алгоритмічної, покрокової поведінки поліцейський не прагне. Практика доводить, що розгортання розроблених програм не є запорукою ефективності

професійної діяльності. Не мають можливості поліцейські, порівняно з довоєнним станом, спокійно та виважено орієнтуватися на оцінку результатів діяльності.

На наш погляд, одержані результати емпіричних досліджень можуть стати підґрунтям для вдосконалення основних заходів професійно-психологічної підготовки працівників Національної поліції. Аналіз і науково обґрунтоване узагальнення найтипівіших професійно обумовлених ситуацій службово-оперативної діяльності поліцейських у період воєнного стану можуть дати змогу створити прикладні кейси для підвищення їх адаптивності реагування на загрозові виклики.

Зазначене зумовить, на нашу думку, певне психологічне розвантаження поліцейських. Ефективне опрацювання прикладних кейсів сприятиме розвитку в них здатності гнучко адаптуватися до нових обставинах, бути стійкими в ситуації виникнення об'єктивних і суб'єктивних перешкод. Це буде сприяти підвищенню індивідуально розвинутої та адекватної оцінки результатів власної діяльності й поведінки. Повернення до превалювання в стилі саморегуляції складових «Оцінка результатів» і «Гнучкість» поліцейських обумовить розвиток сформованості стійкості суб'єктивних критеріїв оцінки результатів професійної діяльності, адекватності оцінки фактів неузгодженості отриманих результатів з метою діяльності (адаптивне прийняття невідворотності певних подій), здатності перебудовувати, вносити корективи в систему саморегуляції в разі змін зовнішніх і внутрішніх умов, ефективного реагування на швидку зміну подій службово-оперативної обстановки й успішного виконання поставлених завдань у ситуаціях ризику для власного життя та життя інших.

Одержані результати емпіричного дослідження фактора О «тривожність – спокій» відповідають середньому показнику (5,4 балів). Зазначене свідчить про несуттєві відмінності рис за цією шкалою в поліцейських в умовах воєнного стану та правоохоронців до моменту початку повномасштабного вторгнення (попередні показники становили 5,8 балів). Водночас науковий інтерес до проблеми емоційного «реагування» та емоційного «відгуку» на психологічно ненормальні для звичного життя людини умови працівників Національної поліції України, на наш погляд, потребують деталізованого емпіричного дослідження з використанням додаткового психодіагностичного інструментарію.

Це зумовлено нашим побоюванням щодо застосування поліцейськими такого механізму психологічного захисту, як емоційна «глухота». Відсутність можливості реагувати на болісні для поліцейського події може спонукати його до формування ефекту «емоційної заморозки», який дозволяє зберегти цілісність базових основ особистості та не допустити екзистенційної кризи. Підтвердження чи заперечення висловленого припущення має стати завданням для окремого дослідження.

Сформульовані вище тези про наявність актуальної необхідності вдосконалення змісту професійно-психологічної підготовки опосередковано підтверджені одержаними результатами за шкалою Q3 (високий самоконтроль – низький самоконтроль). Вони відповідають показнику нижче від середнього й становлять 4,4 бала. Некомпенсована перспективність поліцейських в алгоритмізації професійної діяльності, про яку зазначено вище, призводить до неможливості діяти розмірено, наполегливо долати перешкоди, реалізовувати кілька завдань одночасно й оперативно доводити розпочату справу до завершення. Порівняно з періодом до повномасштабного російського вторгнення (7,6 бала), спостерігається істотне зниження показника за фактором Q3.

Висновки

Узагальнені результати емпіричного дослідження особливостей емоційно-вольової сфери поліцейських у період воєнного стану можна

констатувати істотні трансформації особистісного характеру. Їх виникнення та напрям розгортання, безсумнівно, зумовлені травмуючою дією повномасштабної російської агресії. Складні, непередбачувані умови реалізації професійної діяльності працівників Національної поліції України в період воєнного стану є детермінантами їх особистісних змін. Виявлені в межах емпіричного дослідження особливості емоційно-вольової сфери обумовлюють наявність холістичних ознак реагування особистості поліцейського на актуальні виклики й формування відповідно до них потенційно можливих засобів особистісного реагування (розроблення механізмів психологічного захисту та компенсаторних елементів стилю саморегуляції поведінки й діяльності). Виокремлення, аналіз і деталізація зовнішніх «подразників» та джерел трансформацій особистості працівника Національної поліції України має стати основою для науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення змісту їх професійно-психологічної підготовки.

References

- [1] Akber, A.Md., Ferdousi, T., Ahmed, R., Asfara, R., Rab, R., & Zakia, U. (2024). Personality and emotion – A comprehensive analysis using contextual text embeddings. *Natural Language Processing Journal*, 9, 100-105. DOI: 10.1016/J.NLP.2024.100105
- [2] Aleksandrov, D.O. (2015). Empirical study of the volitional component of the mental component of the personality structure. *Legal Psychology*, 2, 115-125. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2015_2_12
- [3] Ask, K., & Granhag, P.A. (2007). Hot cognition in investigative judgments: the differential influence of anger and sadness. *Law and Human Behavior*, 31, 537-551. DOI: 10.1007/s10979-006-9075-3
- [4] Carver, C.S., & Harmon-Jones, E. (2009). Anger is an approach-related affect: evidence and implications. *Psychological Bulletin Journal*, 135, 183-204. DOI: 10.1037/a0013965
- [5] Donovan, R., Johnson, A., Roiste, A., & O'Reilly, R. (2020). Quantifying the Links Between Personality Sub-traits and the Basic Emotions. *Computational Science and Its Applications - ICCSA 2020: Proceedings of the 20th International Conference (Part II)*, (pp. 521-537). DOI: 10.1007/978-3-030-58802-1_37
- [6] Dykhuis, E.M., Ratchford, J.L., & Schnitker, S.A. (2023). Contextualized measurement of virtues: best practices and innovations. *The Journal of Positive Psychology*, 19(5), 862-868. DOI: 10.1080/17439760.2023.2257639
- [7] Halych, M.Yu. (2020). *Peculiarities of the dynamics of the emotional states of police officers participating in the Joint Forces Operation during the rehabilitation period* (Doctoral dissertation, Kyiv, Ukraine).
- [8] Huey, L., & Kalyal, H. (2017). We deal with human beings. The emotional labor aspects of criminal investigation. *International Journal of Police Science & Management*, 19, 140-147. DOI: 10.1177/1461355717717996
- [9] Hussong, A.M., Samuelson, P.L., Richards, A.N., & Mullane, M.J. (2023). The good gifts program: Evaluation of a positive youth development intervention for opportunity youth. *The Journal of Positive Psychology*, 19(5), 817-833. DOI: 10.1080/17439760.2023.2209537
- [10] Kokun, O.M., Pishko, I.O., & Lozinska, N.S. (et al.). (2012). *Collection of methods for diagnosing leadership qualities of cadets, sergeants and officers*. Kyiv: NDTs HP ZSU.
- [11] Li, Ya., Kazameini, A., Mehta, Y., & Cambria, E. (2021). Multitask learning for emotion and personality detection. *IEEE transaction on affective computing*, 1, 1-8. DOI: 10.48550/arXiv.2101.02346
- [12] Mendonça, S.E., Dykhuis, E.M., & Jayawickreme, E. (2023). Examining the possibilities for volitional character change in compassion and intellectual humility through a three-month online intervention. *Journal of Research in Personality*, 104. DOI: 10.1016/J.JRP.2023.104373
- [13] Mohammadi, G., & Vuilleumier, P. (2022). A Multi-Componential Approach to Emotion Recognition and the Effect of Personality. *IEEE Transactions on Affective Computing*, 13(3), 1127-1139. DOI: 10.1109/TAFFC.2020.3028109
- [14] Ponomarenko, Ya. (2022). Psychological content of emotions in police officers with different levels of personal and professional feasibility. *Visnyk of Lviv University. Series "Psychological Sciences"*, 12, 100-106. DOI: 10.30970/PS.2022.12.11

- [15] Reisenzein, R., Hildebrandt, A., & Weber, H. (2020). Personality and emotion. P.J. Corr, G. Matthews (Eds.). *The Cambridge handbook of personality psychology* (2nd ed.), (pp. 81-99). Cambridge University Press. DOI: 10.1017/9781108264822.009
- [16] Sambrano, D., Masip, J., & Blandón-Gitlin, I. (2020). How emotions affect judgement and decision making in an interrogation scenario. *Legal and Criminological Psychology*, 26, 62-82. DOI: 10.1111/lcrp.12181
- [17] Scherer, K.R., & Moors, A. (2019). The emotion process: event appraisal and component differentiation. *Annual Review of Psychology*, 70, 719-745. DOI: 10.1146/annurev-psych-122216-011854
- [18] Seigfried-Spellar, K.C. (2018). Assessing the psychological well-being and coping mechanisms of law enforcement investigators vs. digital forensic examiners of child pornography investigations. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 33, 215-226. DOI: 10.1007/s11896-017-9248-7
- [19] Sytnik, S.V., Miroshnychenko, O.M., & Svidenska, H.M. (2022). Peculiarities of the emotional states of higher education students during the war in Ukraine. *Habitus*, 37, 48-51. DOI: 10.32843/2663-5208
- [20] Urinovna, D.M. (2023). Emotional Feelings and Volitional Characteristics of a Person. *Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research*, 1(5), 7-11. Retrieved from <https://webofjournals.com/index.php/12/article/view/124>
- [21] Yevtushenko, V.I. (2021). *Characterological determinants of the individual style of professional activity of a police officer* (Doctoral dissertation, Kyiv, Ukraine).

Список використаних джерел

- [1] Akber A. Md., Ferdousi T., Ahmed R., Asfara R., Rab R., Zakia U. Personality and emotion – A comprehensive analysis using contextual text embeddings. *Natural Language Processing Journal*. 2024. Vol. 9. P. 100–105. DOI: 10.1016/J.NLP.2024.100105
- [2] Александров Д. О. Емпіричне дослідження вольової складової психічного компонента структури особистості. *Юридична психологія*. 2015. № 2. С. 115–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2015_2_12
- [3] Ask K., Granhag P. A. Hot cognition in investigative judgments: the differential influence of anger and sadness. *Law and Human Behavior*. 2007. No. 31. P. 537–551. DOI: 10.1007/s10979-006-9075-3
- [4] Carver C. S., Harmon-Jones E. Anger is an approach-related affect: evidence and implications. *Psychological Bulletin*. 2009. No. 135. P. 183–204. DOI: 10.1037/a0013965
- [5] Donovan R., Johnson A., Roiste A., O'Reilly R. Quantifying the Links Between Personality Sub-traits and the Basic Emotions. *Computational Science and Its Applications – ICCSA 2020 : Proceedings of the 20th International Conference* (Cagliari, Italy, July 1–4, 2020). Cagliari, Italy, 2020. Part II. P. 521–537. DOI: 10.1007/978-3-030-58802-1_37
- [6] Dykhuis E. M., Ratchford J. L., Schnitker S. A. Contextualized measurement of virtues: best practices and innovations. *The Journal of Positive Psychology*. 2023. No. 19 (5). P. 862–868. DOI: 10.1080/17439760.2023.2257639
- [7] Галич М. Ю. Особливості динаміки емоційних станів поліцейських-учасників Операції об'єднаних сил у реабілітаційний період : дис. ... д-ра філософії : 053 «Психологія». Київ, 2020. 207 с.
- [8] Huey L., Kalyal H. We deal with human beings. The emotional labor aspects of criminal investigation. *International Journal of Police Science & Management*. 2017. No. 19. P. 140–147. DOI: 10.1177/1461355717717996
- [9] Hussong A. M., Samuelson P. L., Richards A. N., Mullane M. J. The good gifts program: Evaluation of a positive youth development intervention for opportunity youth. *The Journal of Positive Psychology*. 2023. No. 19 (5). P. 817–833. DOI: 10.1080/17439760.2023.2209537
- [10] Збірник методик діагностики лідерських якостей курсантського, сержантського та офіцерського складу : мет. посіб. / [О. М. Кокун, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська та ін.]. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2012. 433 с.
- [11] Li Ya., Kazameini A., Mehta Y., Cambria E. Multitask learning for emotion and personality detection. *IEEE transaction on affective computing*. 2021. Vol. 1. P. 1–8. DOI: 10.48550/arXiv.2101.02346
- [12] Mendonça S. E., Dykhuis E. M., Jayawickreme E. Examining the possibilities for volitional character change in compassion and intellectual humility through a three-month online intervention. *Journal of Research in Personality*. 2023. No. 104. DOI: 10.1016/J.JRP.2023.104373
- [13] Mohammadi G., Vuilleumier P. A Multi-Componential Approach to Emotion Recognition and the Effect of Personality. *IEEE Transactions on Affective Computing*. 2022. Vol. 13, No. 3. P. 1127–1139. DOI: 10.1109/TAFFC.2020.3028109
- [14] Пономаренко Я. Психологічний зміст емоцій у поліцейських з різним рівнем особистісно-професійної здійсненності. *Вісник Львівського університету. Серія «Психологічні науки»*. 2022. Вип. 12. С. 100–106. DOI: 10.30970/PS.2022.12.11
- [15] Reisenzein R., Hildebrandt A., Weber H. Personality and emotion / In P. J. Corr, G. Matthews (Eds.). *The Cambridge handbook of personality psychology*. 2nd ed. Cambridge University Press, 2020. P. 81–99. DOI: 10.1017/9781108264822.009

- [16] Sambrano D., Masip J., Blandón-Gitlin I. How emotions affect judgement and decision making in an interrogation scenario. *Legal and Criminological Psychology*. 2020. No. 26. P. 62–82. DOI: 10.1111/lcrp.12181
- [17] Scherer K. R., Moors A. The emotion process: event appraisal and component differentiation. *Annual Review of Psychology*. 2019. No. 70. P. 719–745. DOI: 10.1146/annurev-psych-122216-011854
- [18] Seigfried-Spellar K. C. Assessing the psychological well-being and coping mechanisms of law enforcement investigators vs. digital forensic examiners of child pornography investigations. *Journal of Police and Criminal Psychology*. 2018. No. 33. P. 215–226. DOI: 10.1007/s11896-017-9248-7
- [19] Ситнік С. В., Мірошніченко О. М., Свіденська Г. М. Особливості емоційних станів здобувачів вищої освіти під час війни в Україні. *Габітус*. 2022. № 37. С. 48–51. DOI: 10.32843/2663-5208
- [20] Urinovna D. M. Emotional Feelings and Volitional Characteristics of a Person. *Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research*. 2023. No. 1 (5). P. 7–11. URL: <https://webofjournals.com/index.php/12/article/view/124>
- [21] Євтушенко В. І. Характерологічні детермінанти індивідуального стилю професійної діяльності поліцейського : дис. ... д-ра філософії : 053 «Психологія». Київ, 2021. 180 с.

KUDERMINA Olena

Doctor of Psychology, Professor, Professor of the Department of Legal Psychology of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4959-7413>;

BUDANOVA Marianna

Senior Teacher of the Department of Legal Psychology of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0146-1554>

Peculiarities of the Emotional and Volitional Sphere of the National Police of Ukraine in the Period of Martial Law

Abstract. For more than three years, the population of our country has been living under martial law. Behind the brief statement of this fact lies a great tragedy for the Ukrainian people as a whole and for each individual Ukrainian. The threat to the national security and sovereignty of the country, the ruthless terrorist activities of the Russian military, aggressive information and psychological pressure, constant danger to your own life and the lives of your loved ones, the impact of various external and internal stressors – all this leads to negative emotional states and can lead to disorganized behavior. Constant equilibration on the verge of explosive emotional reactions and adequate behavior under martial law is incredibly exhausting and can lead to certain transformations of the personality. Along with the general tense external circle of negative influences, certain requirements are put forward to the development of the emotional and volitional sphere of police officers' personality as a prerequisite for their adequate and effective behavior in situations caused by the performance of operational tasks. The development of emotional and volitional stability of the personality of representatives of the security sector ensures their ability to adaptively regulate and correct their own behavior in life-threatening conditions of professional activity. In order to assess the peculiarities of the emotional and volitional sphere of police officers, an empirical study of the peculiarities of the emotional and volitional sphere of the personality of police officers of the National Police of Ukraine was conducted at the end of 2024. The peculiarities of the emotional and volitional sphere of police officers' personality were identified using psychodiagnostic tools, namely: interpretation of the results of individual scales of the 16-factor questionnaire by R. Cattell and the methodology «V.I. Morosanov's Style of Personality Self-Regulation». Summarizing the results of the empirical study of the peculiarities of the emotional and volitional sphere of police officers during martial law, we can state meaningful transformational changes in personality. Their emergence and direction are caused by the traumatic effect of full-scale Russian aggression and need to be taken into account in the process of determining the content of professional psychological training of police officers.

Keywords: law enforcement officer's personality; emotional and volitional sphere of personality; martial law; personality transformation; style of self-regulation.